

af våben og hermed beslægtet militært udstyr fra ét tredjeland til et andet fra de kompetente myndigheder i det land, hvor formidlingsaktiviteterne finder sted.

FN's handlingsplan om små og lette våben blev vedtaget i juli 2001. Med handlingsplanen har medlemsstaterne forpligtet sig politisk til at behandle ansøgninger om eksporttilladelser i henhold til strenge nationale regler og procedurer, som dækker alle små og lette våben, og som er overensstemmende med staternes eksisterende forpligtelser i henhold til relevant international ret. Herudover har medlemsstaterne blandt andet forpligtet sig til at udvikle passende nationale regler eller procedurer vedrørende formidling af små og lette våben, som bør omfatte tiltag som for eksempel registrering af formidlere, tilladelser eller autorisationer til formidlingstransaktioner og passende straf for ulovlige formidlingsaktiviteter, som foretages på den enkelte stats område.

3. Våbenarbejdsgruppens forslag og Justitsministeriets overvejelser

3.1. Regulering af våbentransport mellem tredjelande

3.1.1. Våbenarbejdsgruppens forslag

I rapporten fra Justitsministeriets våbenarbejdsgruppe, som er optrykt som bilag 1 til lovforslaget, opstilles tre alternative grundmodeller for regulering af transport af våben mellem tredjelande: Forbudsmodellen, tilladelsesmodellen og kombinationsmodellen. Alle tre modeller forudsættes at omfatte transport af de samme våben mv., som efter gældende ret er omfattet af forbuddet mod at eksportere våben fra Danmark uden tilladelse.

3.1.1.1. Forbudsmodellen

Den af våbenarbejdsgruppen foreslåede forbudsmodel indebærer, at transport af våben til en række nærmere angivne lande forbydes. Alle lande, som er omfattet af en international våbenembargo, skal være omfattet af forbuddet, uanset om der er tale om juridisk eller politisk forpligtende embargoer, og uanset om embargoen indeholder udtrykkeligt forbud mod transport eller efter ordlyden alene forbyder eksport eller lignende. Forbuddet kan eventuelt ud fra hensynet til Danmarks aftaler eller samarbejde med udlandet udstrækkes til enkelte andre lande. Forbudslandene angives i en bekendtgørelse, som revideres løbende i takt med ophævelser og vedtagelser af internationale våbenembargoer mv. Der bør være hjemmel til under ganske særlige omstændigheder at give dispensation fra transportforbuddet. Transport af våben mellem tredjelande, hvor modtagerlandet ikke er omfattet af

forbuddet, er lovlig og kan foretages uden indhentelse af tilladelse.

Arbejdsgruppen angiver følgende fordele ved forbudsmodellen:

- den er enkel, overskuelig og kræver få ressourcer at administrere hos såvel myndigheder som transportører,
- danske transportørers konkurrenceevne bringes ikke i fare, og
- man undgår, at én og samme våbenoverførsel både vurderes af eksportlandets myndigheder som led i eksportkontrol og af de danske myndigheder som led i transportkontrol.

Som modellens ulempe anfører arbejdsgruppen, at der lovligt kan transporteres våben til visse lande, hvortil danske myndigheder efter en konkret vurdering muligvis ville afslå at give tilladelse til våbeneksport, hvis våbnene skulle udføres fra Danmark.

3.1.1.2. Tilladelsesmodellen

Tilladelsesmodellen i »ren« form indebærer, at transport af våben mellem tredjelande kræver tilladelse i hvert enkelt tilfælde, og at en ansøgning om transport i øvrigt vurderes ud fra de samme kriterier som ansøgninger om udførselstilladelser.

Arbejdsgruppen anfører, at fordelene ved tilladelsesmodellen er, at man opnår fuld parallelitet til den gældende eksportkontrollordning, og at man således ikke lovligt vil kunne transportere våben til destinationer, hvortil man under tilsvarende omstændigheder ikke ville have kunnet opnå eksporttilladelse.

Som ulemper ved modellen nævner arbejdsgruppen, at

- den kan indebære betydelige administrative byrder for såvel myndigheder som transportører,
- det er vanskeligt for transportørerne at vide, hvornår det er relevant at søge om tilladelse, da de ikke altid har fuldt kendskab til det specifikke indhold af lasten,
- modellen indebærer risiko for alvorligt forringet konkurrenceevne for danske transportører, da de skal indhente transporttilladelser efter en tidskrævende procedure, mens de fleste udenlandske transportører kan operere uden tilladelse,
- én og samme våbenoverførsel i mange tilfælde vil blive vurderet af både eksportlandets myndigheder som led i eksportkontrol og af de danske myndigheder som led i transportkontrol.

3.1.1.3. Kombinationsmodellen

Forbuds- og tilladelsesmodellerne kan kombineres og modificeres på mange måder. Arbejdsgruppen opřider følgende kombinationsmodel: